

N:o 23.

Ank. till Riksd. kansli den 27 febr. 1891, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående disposition af en del af indragna fanjunkarebostället 1 mantal Refvinge n:is 3 och 10 i Malmöhus län.

(I. A.)

Med bifall till en af Kongl. Maj:t aflåten proposition medgaf 1886 års Riksdag, att vid indragning till statsverket den 14 mars 1890 af fanjunkarebostället 1 mantal Refvinge n:is 3 och 10 i Refvinge socken och Torna härad af Malmöhus län från bostället finge afsöndras mark af omkring 225 tunnlands vidd för att användas såsom vapenöfningsplats för södra skånska infanteriregementet. Sedan chefsembetet vid regementet gjort framställning om utvidgning af det för mötesplatsen bestämda område, föreslog Kongl. Maj:t i en till 1889 års Riksdag aflåten proposition, att vid bostället Refvinges indragning till statsverket fyra till bostället hörande jordområden om tillsammans 40 hektar 20 ar finge jemte derå befintliga, kronan tillhöriga byggnader afsöndras från bostället och öfverlemnas till disposition af södra skånska infanteriregementet. Jemväl denna framställning bléf af Riksdagen bifallen.

I fråga om dispositionen för tiden efter den 14 mars 1890 af den del af omförmälda boställe, som ej var afsedd att användas för södra skånska infanteriregementets behof, hade domänintendenten i Malmöhus län uti ett af honom med anledning af framställningen om vapenöfningsplatsens utvidgning till Kongl. Maj:t afgifvet yttrande anført, att då

de till bostället hörande egor, hvilka, med undantag af några torfmossar och en del madäng, bestode af särdeles mager sandjord, delvis flygsandsfält, hvilken såsom åker hade ett mycket ringa värde, med få undantag egnade sig bättre till skogs- än landtbruk, det syntes vara för kronan fördelaktigast att upplåta all boställets kvarvarande mark till skogsodling med undantag af madängarne vid Löddeström, hvilka kunde bortarrenderas särskildt eller tilläggas indragna militiebostället Refvinge n:is 4 och 6 eller ock så förvaltas, att höskörden årligen försåldes. Att upplåta boställets dåliga egor till skogsodling hade domänintendenten ansett så mycket mindre kunna vålla någon svårighet, som de vore belägna ej särdeles långt från Dalby kronopark och därför lämpligen borde kunna ställas under samma förvaltning som denna.

I detta domänintendentens förslag hade revirförvaltaren instämt, dock med den förändring, att alla egorna, som ej komme att för regementets behof användas, och således äfven madängarne vid Löddeström, enligt hans åsigt borde ställas under vård och förvaltning af skogsstaten, som derefter finge ombesörja utarrendering i författningsenlig ordning af de för skogsbruket ej tjenliga ängar och mossar. Enligt hvad revirförvaltaren tillika meddelat, komme ingen särskild kostnad att erfordras för den ifrågavarande markens bevakning, hvilken lämpligen kunde uppdragas åt den på mindre än en mils afstand vid Dalby kronopark stationerade kronojägare.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Malmöhus län hade, särskildt med afseende å hvad revirförvaltaren meddelat, uttalat den mening, att någon tvekan ej borde förefinnas om lämpligheten att åt skogsstatens vård och förvaltning öfverlemna den till vapenöfningsplats ej afsedda jorden, som vore af dålig beskaffenhet och bestode, med undantag af ofvan omförmälda madängar, af mycket mager sandjord, till en del flygsandsfält, som till åkerbruk egde ringa värde. Madängarne vid Löddeström borde dervid ej undantagas, då någon anledning att såsom jordbruksegendom bibehålla dessa, från annan kronans jordbruksdomän långt aflägsna ängar, enligt Kongl. Maj:ts befallningshafvandes uppfattning icke vore för handen. Kongl. Maj:ts befallningshafvande hade härjemte fäst uppmärksamheten på fördelen för staten att begagna detta tillfälle att utan någon kostnad i ett skogfattigt län såsom Malmöhus använda till skogsbruk tjenlig, i närheten af förut befintlig kronopark belägen mark, hvarigenom statens verkliga fördel mera tillgodosåges än genom egendomens utarrendering, helst arrendet under alla förhållanden måste blifva ringa, under det att den på flera ställen spridda åkerjorden och ängsmarken, som ej genast planterades, kunde

af skogsförvaltningen till torpare upplåtas och statsverket derigenom beredas direkt inkomst, som må hända icke afsevärdt understege hvad det svårbrukade och magra hemmanet kunde komma att betinga i arrende.

Lika med Kongl. Maj:ts befallningshafvande hade domänstyrelsen hemställt, att, derest den ifrågasatta utvidgningen af vapenöfningsfältet komme till stånd, den del af bostället, som derefter funnes kvar, måtte i sin helhet ställas under skogsstatens vård och förvaltning.

Sedan Kongl. Maj:t, vid anmälan af den Riksdagens skrifvelse, deri meddelats bifall till ofvan omförmälda proposition angående utvidgning af Refvinge exercisfält, anbefalt domänstyrelsen att under ett år från den 14 mars 1890 på för kronan förmånligaste vilkor ombesörja skötsel och vård af den för södra skånska infanteriregementet icke afsedda del af bostället samt att i god tid före utgången af berörda tid till Kongl. Maj:t inkomma med förslag till disposition för framtiden af ifrågavarande del af bostället, hade domänstyrelsen i skrifvelse den 28 mars 1890 hos Kongl. Maj:t anmält, att styrelsen från Kongl. Maj:ts befallningshafvande mottagit två särskilda, genom dess försorg avslutade skriftliga arrendeaftal, det ena angående ett till bostället hörande, i handlingar öfver enskifte i Refvinge by år 1831 med litt. B betecknad utskifte, innefattande, förutom impedimenter, 1 har 83,7 ar åker och tomter samt 17 har 8,8 ar äng, för hvilket område i arrende erhållits 175 kronor, och det andra rörande upplåtelse af den bostället i öfrigt tillhörande jord, som icke ingått i den för södra skånska infanteriregementet afsedda del af bostället, utvisande att för berörda jord, hvars ytvidd, impedimenter oberäknadt, utgjorde 115 har 17,3 ar, hvaraf 79 har 7,5 ar åker och tomter samt 36 har 9,8 ar äng, betingats en arrendeafgift af 1,300 kronor.

Domänstyrelsen hade vidare anfört, att då, hvad först anginge utskiftet, detta, enligt hvad Kongl. Maj:ts befallningshafvande numera upplyst, vore beläget på nära $\frac{1}{2}$ mils afstånd från boställets öfriga egor, men intill ett utskifte, tillhörande indragna militiebostället Refvinge n:is 4 och 6, samt nästan uteslutande bestode af torfjord, som till större delen vore odlingsbar och föga syntes egna sig till skogsodling, styrelsen ansett sig i fråga om berörda skifte böra frångå sitt förut väckta förslag och hemställa, att detta skifte finge genom styrelsens försorg utarrenderas till den 14 mars 1897, då gällande arrendekontrakt för sistnämnda boställe utginge, för att derefter sammanslås med detta under ett arrende.

Återstoden af den mark, som ej anslagits till exercisfält och hvars areal, på sätt förut nämnts, utgjorde 115 har 17,3 ar, vore, såsom utvisades af en domänstyrelsens skrifvelse bilagd karta, fördelad i två, af

exercisfältet skilda egotrakter, af hvilka den mindre, norr om fältet belägna, med en areal af omkring 14 har, utgjordes hufvudsakligen af madängar, och den andra, innehållande omkring 100 har, hvaraf cirka 78 har åker och tomter samt cirka 22 har äng, enligt hvad reveriförvaltaren meddelat, bestode till största delen af ren flygsand.

Orsaken till det jemförelsevis höga arrendet af omkring 11 kronor per har, som erhållits för ifrågavarande egotrakter, derå ej finnes något kronan tillhörigt hus, vore enligt revirförvaltarens åsigt att söka deri, att i arrendet inginge madängarne, som uppgåfves kunna lemna årligen ända till 100 lass hö och ansåges ega ett arrendevärde af 700 à 900 kronor, samt att den antagna arrendatorn vore i tillfälle att erhålla underarrendatorer af den upplåtna marken i torpare, som bebodde egna hus å egorna.

Domänstyrelsen hade fortfarande ansett nu ifrågavarande egotrakter ej böra såsom jordbruksdomän bibehållas. Utom det af styrelsen förut framhållna förhållande, att större delen af marken lämpade sig mera för skogsodling än för jordbruksändamål, talade härför äfven den omständighet, att å ingendera egotrakten finnes någon kronan tillhörig byggnad; och utan åbyggnader syntes ej ett nöjaktigt arrende kunna påräknas för så lång tid som den, hvarunder kronodomän enligt kongl. kungörelsen den 10 november 1882 borde upplåtas, eller 20 år. Vål finnes å egorna torplägenheter med innehafvarne tillhöriga hus, men äfven om dessas belägenhet och förhållandena i öfrigt skulle medgifva, att ifrågavarande egoområden till brukning fördelades mellan torpen, vore ovisst, om torparne, hvilka ju i sådant fall blefve de ende, som med fördel kunde arrendera de särskilda lotterna, vore i stånd att prestera erforderlig säkerhet för arrendevilkorens fullgörande. I allt fall skulle förfarandet att på detta sätt öka de små arrendeegendomarnes antal stå i strid med de grundsatser, som under senare tider gjort sig gällande i afseende å domänförvaltningen. Under åberopande i öfrigt af hvad i styrelsens förut i ärendet afgifna utlåtande anförts, hade styrelsen hemställt, att ifrågavarande, exercisfältet i norr och söder angränsande egotrakter finge ställas under skogsstatens vård och förvaltning såsom kronopark, i hvilket fall de bland egorna ingående madängar kunde upplåtas i enlighet med de stadganden, som gälde i afseende å kronopark tillhörande höslätter, och de smärre egostycken i öfrigt, som ej genast kunde till skogsplantering användas, utlegas till de å egorna bosatte torpare med skyldighet för dessa att biträda vid förefallande skogsarbeten.

Under förmälan om hvad sålunda i detta ärende förekommit äfven-

som att Kongl. Maj:t den 24 april 1890 meddelat beslut, i öfverensstämmelse med domänstyrelsens förslag, i fråga om det till bostället hörande utskifte samt anbefalt domänstyrelsen att under ett år från den 14 nästinstundande mars på de för kronan förmånligaste vilkor ombesörja skötsel och vård af återstoden af den till exercisplats ej anslagna delen af bostället, har Kongl. Maj:t nu uti en till statsutskottets förberedande handläggning remitterad proposition (n:o 12) af den 31 december 1890, med afseende å hvad domänstyrelsen anfört, föreslagit Riksdagen att medgifva, att de till ifrågavarande boställe hörande, exercisplatsen i norr och söder angränsande egotrakter om till hopa 115 har 17,3 ar måtte från den 14 mars 1892 ställas under skogsstatens vård och förvaltning.

Enligt utskottet meddelad upplysning äro nu ifrågavarande egotrakter utarrenderade för en arrendeavgift af 1,600 kronor. Häraf synes, enligt utskottets förmenande, framgå, att dessa egors fortsatta upplåtande till jordbruk skulle för kronan medföra större fördel än om desamma, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, blefve ställda under skogsstatens vård och förvaltning för att till hufvudsakliga delar användas för skogsodling. Utskottet, som redan af denna anledning icke funnit den ifrågasatta dispositionen af nämnda jord tillräddig, har derjemte fäst sin uppmärksamhet vid en omständighet, som synes innebära ett ytterligare skäl för densammas bibehållande såsom jordbruksdomän. Enligt hvad i ärendet blifvit upplyst, förefinnas nemligen å egorna åtskilliga torplägenheter med innehafvarne tillhöriga hus; och den af Kongl. Maj:t föreslagna anordningen skulle sannolikt lända derhän, att de flesta af dessa lägenhetsinnehafvare blefve förr eller senare från lägenheterna afhyste, en åtgärd, som komme att stå i strid med den af Riksdagen uttalade åsigt om önskvärdheten af att innehafvarne af de å kronans egendomar befintliga lägenheter må, der sådant befinnes gagneligt, beredas tryggad besittningsrätt, och som särskildt i föreliggande fall vore så mycket mindre lämplig, som ifrågavarande torps belägenhet invid en vapenöfningsplats sätter deras innehafvare i tillfälle att på mer än vanligt fördelaktiga vilkor afyttra de produkter, de obetydliga jordbruken kunna afkasta.

Utskottet, som visserligen ej velat ingå i närmare bedömande af det sätt, hvarpå förenämnda egotrakter böra genom domänstyrelsens försorg förvaltas, har af ofvan anförda skäl icke ansett sig kunna biträda hvad Kongl. Maj:t i omförmälda hänseende föreslagit, och hemställer alltså,

att Kongl. Maj:ts förevarande proposition icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 27 februari 1891.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Herr *P. Andersson* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i förenämnda ärendes slutbehandling inom utskottet.